

Az olimpiai játékokat az ókori görögök **Krisztus előtt 776 -tól kezdődően tartották**, isteneik tiszteletére. **Az utolsót Krisztus után 393 -ban rendezték**, ám ezt követően **I. Theodosius római császár a pogányság ellen vívott harcának nevében betiltotta a további rendezvényeket**. Összesen 1503 év telt el olimpia nélkül, majd **1894-ben a francia Pierre de Frédy, Baron de Coubertin kezdeményezésére felelevenítették a szokást**. Az első újkori olimpiát 1896-ban Athénban rendezték meg. (Az első téli olimpiát 1924-ben Franciaország Chamonix nevű városa szervezhette).

Az újkori olimpiák

1896 - Athén

1896. április 6-án nyitották meg az első újkori olimpiai játékokat Athénban. A tervek szerint később is mindig ott rendezték volna az ötkarikás játékokat, de ez a gondolat hamvába holt. Az első olimpia rögtön majdnem elmaradt a gyengélkedő görög gazdaság miatt, végül dúsgazdag üzletember **Georgiosz Averoff** pénzéből sikerült megrendezni a **versenyeket**. Kilenc sportág 43 versenyszámában (torna, tenisz, lövészet, súlyemelés, birkózás, atlétika, úszás, vívás, kerékpározás) versengett a 241 résztvevő. **Az első bajnokot hármasugrásban avatták, az amerikai James B. Conolly győzött**. Akkoriban még volt keresnivalójuk az all round-sportolóknak, a német Carl Schumann birkózásban és tornában győzött, súlyemelésben harmadik lett. **A maratonfutást stílszerűen a hazaiak futója, Szpiridon Luisz nyerte meg, aki okosan beosztotta erejét, az energiát pedig néhány pohárka finom görög borral pótolta**. Az olimpia mecénása, **Georgiosz Averoff a lánya kezét és egymillió drachmát ajánlott fel a reménybeli görög győztesnek, aki az előbbi nős lévén nem fogadhatta el, de a pénzt és egy juhnyáját annál inkább**. Az első magyar olimpiai bajnok az úszó **Hajós Alfréd** volt, aki 100 méteres és az 1200 méteres úszószámot is megnyerte a pireuszi öböl jéghideg vizében.

1900 - Párizs

Az olimpiai játékokat szokás legekkel jellemezni. Az 1896-os volt a legelső, az ezredfordulós párizsi pedig a legkaotikusabb. Ennek fő oka az volt, hogy a franciák az

1900-as Világkiállítás keretein belül rendezték meg az olimpiai sportversenyeket, amik 160 napig tartottak. A rendezés, az eredménymérés- és nyilvántartás pocsék volt. Stanley Rowley például csapat-aranyérmét szerzett brit színekben, nem sokkal előbb azonban begyűjtött egy harmadik helyezést is - ausztrálként. **Az 1900-as olimpia egyik hőse az amerikai gumiember, Ray Ewry volt, aki az akkor még olimpiai programon lévő helyből magas-, helyből távol- és helyből hármasugrást is megnyerte.** Az atléta mindezt annak köszönhette, hogy gyermekbénulása után az egészség utáni vágyában erősen edzette testét. **Honfitársa, Alvin Kraezlein négy egyéni atlétikai számban győzött, ez azóta sem jött össze senkinek.** **1900-ban már hölgyek is versenyezhettek, az első női bajnok a brit teniszező, Charlotte Cooper volt.** Az újítások már a második olimpián elkezdődtek, a diszkoszvetésben akkor lehetett először látni a máig alkalmazott fordulósos technikát. Aki ezzel a módszerrel nyert, a magyar Bauer Rudolf volt. A szervezők viszont hozzászótkak az USA fölényéhez atlétikában, ezért a magyar bajnok tiszteletére először az amerikai himnuszba fogtak bele.

1 9 0 4 – Saint Louis

Az 1904-es st. lous-i olimpia az üzleti szellem jegyében zajlott, de ez a hőskorban nagyon sokat ártott a még mindig gyermekcipőben járó, sebezhető versenysportnak. A sportversenyeket alárendelték az 1904-es Világkiállításnak, ami egészen furcsa körülményeket eredményezett. Európából annak idején elég veszélyes volt hajóval átjutni az Újvilágba, ráadásul a gőzösökről lekecmergő küldöttségeket senki sem fogadta a szervezők részéről. A résztvevők létszáma is beszédes volt, a 651 sportolóból 523 az Egyesült Államokat képviselte, a legnépesebb európai csapat a németeké volt - 17 fővel. **Hölgyeket csak az USA delegált.** A langyos érdeklődés miatt a hivatalos programot alaposan felhízalták, a legkülönbözőbb, akár mulatságosnak is szánt versengésben múlatták az időt a hazaiak. A 390 eseményből a Nemzetközi Olimpiai Bizottság csak 94 számot ismert el hivatalosnak. Hivatalos jelentés nem is készült, így számos adat máig ellentmondásos. A rendezők kiemelt feladatuknak tekintették a hazai versenyzők erőteljes támogatását, ami sportszerűtlen tettekben is megnyilvánult. Az 50 yardos úszás döntőjében a gyorsúszótechnika egyik úttörője, a magyar Halmay Zoltán kis különbséggel győzött amerikai riválisa előtt. Azonban holtversenyt hirdettek, és újraúszást rendeltek el. Másodszorra Halmay olyan meggyőző fölényrel nyert, hogy ezt már nem merték megkérdőjelezni.

1 9 0 8 - London

Eredetileg a másodsor pályázó Róma kapta meg az 1908-as olimpia rendezési jogát, azonban a Vezúv kitörése okozta károk annyira lefoglalták az olaszok energiáit, hogy lemondták az eseményt. London beugróként lett házigazda. Amennyire kaotikus volt az 1900-as és 1904-es olimpia, a fejlett sportkultúrával rendelkező britek mindent megtettek a **nívós rendezésért**. Ez persze a kor szelleme alapján nem jelentett pártatlan bíraskodást, ez volt az utolsó eset, amikor a rendező ország adta az összes versenybírókat. A **400 méteres futásban a brit atlétát állítólag akadályozták az amerikaiak, újrafutást rendeltek el, amit az USA versenyzői bojkottáltak, így csak a hazai futó vett rajta részt**. A mezőny rekordlétszámú volt, **több, mint 2000 sportoló állt rajthoz**. A londoni olimpián elsőként a megnyitón nemzetenként vonultak fel a résztvevők. A versenyek még mindig nagyon elhúzódtak, április végén a teniszezők már elkezdték (fedett pályán!), de a megnyitó csak július 13-án volt, a nagy érdeklődés mellett zajló labdarúgótornára azonban csak októberben került sor. Újabb érdekes számokban avattak győzteseket, például motorcsónakban és lovaspólóban. A hölgyek a tenisz mellett téli olimpia híján a nyári programban szereplő műkorcsolyázásban is megmutathatták tudásukat. Rúdugrásban holtverseny miatt két győztest avattak. Maratonfutásban az olasz Dorando Pietri a cél előtt összeesett, úgy támogatták be, de külső segítség miatt nem őt, hanem az amerikai John Hayes-t nyilvánították győztesnek.

1 9 1 2 - Stockholm

Az 1912-es stockholmi olimpián már több mint 2400 sportoló vett részt. Svédországban alkalmaztak először elektromos időmérést, a közönséget pedig hangosbemondón tájékoztatták. A hazaiak sportlövője, Oscar Swahn 64 évesen győzött. A sportversenyekkel egy időben művészeti vetélkedőket is irodalom, festészet, szobrászat, építészet és zene kategóriában. Kardvívásban átütő volt a magyar fölény, az első nyolc közé heten kerültek be, az 1908-ban is győztes Fuchs Jenő megvédte címét. Az ökölvívóversenyeket a svédek nem voltak hajlandóak megrendezni. A kötöttfogású birkózás egyik döntőjét kilencórás gyürkőzés után rekesztették be döntetlennel. A játékok kedvencei az érthető módon nagy izgalmat kiváltó női úszónők voltak, az első női úszóbajnok az ausztrál Fanny Durack lett. A versenyeknek halálos áldozata is lett, a nagy melegben rendezett maratonfutás egyik résztvevője, a portugál Francisco Lazaro napszúrás és túlhevülés

miatt a verseny másnapján elhunyt. Stockholm olimpia és az egész olimpiai mozgalom hőse a félig meszkvaki indián Jim Thorpe volt, aki megnyerte az öt- és tízpróbát is. Később kiderült, hogy a csak amatőrök számára kiírt olimpia előtt szerepelt egy profi baseball-csapatban, ezért vissza kellett adnia érmeit. 1983-ban rehabilitálták, és posztumusz olimpiai bajnoknak hirdették ki.

1920 - Antwerpen

Az I. Világháború miatt az 1916-os berlini olimpia elmaradt, 1920-ban a belgiumi Antwerpen adott otthont a játékoknak. A rendezést eredetileg Budapest kapta, azonban a háború veszteseként nem lehetett házigazda, sőt, a többi alulmaradt nemzettel együtt részt sem vehetett rajta. A politikai tiltás érintette Ausztria, Bulgária, Magyarország, Németország és Törökország versenyzőit, illetve Szovjet-Oroszországot. A csonka olimpián így is sokan, 2561-en vettek részt. Antwerpenben volt először olimpiai eskütétel és zászlófelvonás. Jégkorongtornát is rendeztek, a nyári olimpiák történetében utoljára. A kötélhúzás is még mindig szerepelt a programban. Ismét lőállásba állt a svéd Oscar Swahn, aki 1912-ben 64 évesen győzött sportlövészetben. A skandináv sportember kétszer is dobogóra állhatott, ő minden idők legidősebb olimpiai érmese. **A versenyek rendkívül gyér érdeklődés mellett zajlottak, a szervezők nem győzték toborozni a nézőket. Egyedül a foci vonzotta a publikumot, de a finálé botrányba fulladt, 2-0-s belga vezetésnél az olimpián először résztvevő Csehszlovákia játékosai levonultak a pályáról. Az antwerpeni olimpia hőse a finn hosszútávfutó, Paavo Nurmi lett, a skandináv aszkéta 10 ezer méteren és 8000 méteres terepfutásban is győzött, és csapatban is aranyérmes lett, míg 500 méteren másodikként ért célba a háborúban súlyos gázmérgezést kapott francia Joseph Guillemot mögött.**

1924 - Párizs

Az újkori olimpia megálmodója Pierre de Coubertin báró a mozgalom megalakulásának 30. évfordulóján a francia fővárosba szánta a versenyeket, és akaratát át is vitte a NOB-on. A francia fővárosban már több mint háromezer versenyző indult. Az előző, antwerpeni olimpián megjelent öt karika után Párizsban hangzott el először az olimpia mottója: **citius, altius, fortius** (gyorsabban, magasabbra, erősebben). **1924-ben szállásolták el először a sportolókat olimpiai faluban.** Ekkor versenyezhetek első alkalommal női vívók, tör szakágban. A finn

Paavo Nurmi antwerpeni, három aranyat hozó teljesítményét is túlszárnyalta, 1924-ben öt számban győzött. Az 1500-as és az 5000 méteres futása között fél órát pihenhetett, mégis olimpiai csúccsal nyerte mindkét versenyt. A párizsi olimpia másik nagy alakja a már 1920-ban is három aranyig jutó bánsági-sváb származású amerikai Johnny Weissmüller volt, a később a Tarzan-filmek sztárjaként filmkarriert csináló úszó 1922-ben a világon először került egy perc alá 100 gyorson, Párizsban pedig két bajnoki címet szerzett. A magyar vízilabdázók megtörték a brit hegemoniát, kétórás csatában, kétszeri hosszabbítás után győztek. Az 1896-os athéni olimpia magyar úszóbajnoka, Hajós Alfréd stadionterve ezüstérmes volt a művészeti versenyeken.

1 9 2 8 - Amszterdam

Az I. világháborúban Hollandia semleges ország volt, ezért kapta meg az olimpia rendezését a NOB-tól. A résztvevő sportolók közül már majdnem elérte a 10 százalékot a nők aránya (2833 sportoló, 277 nő). Ezzel együtt a nők ismét nagyobb teret kaptak, először vehettek részt az atlétika és a torna sportágakban. Amszterdamban volt utoljára az a mód, hogy az összes érmet az utolsó napon osztották ki. A francia sportolók a megnyitó előtt megsértődtek egy protokolláris baki miatt, ezért nem vonultak fel, sőt, majdnem haza is mentek. Az ökölvívók nem, olyannyira, hogy a torna egyben Európa-bajnokság is volt számukra, csakúgy, mint a megelőző és a következő olimpián. Kocsis Antal személyében itt ünnepelehetjük a sportág első olimpiai (egyben Európa-) bajnokát. Két királyi dinasztia sarja is olimpiai bajnok lett: Olev norvég király vitorlázásban lett aranyérmes, míg Exeter hercege, Lord Burghley 400 méteres gátfutásban lett első. Először vett részt olimpián Panama és Málta. A magyar olimpiai küldöttség 110 tagú volt, 94 férfi és 16 nő vett részt a IX. nyári olimpiai játékokon. Nem volt ott a labdarúgó-válogatott, de elsőként vettek részt öttusázóink. Magyarország az éremtábla 9. helyén végzett négy arany- és öt ezüstérmes. Olimpiai bajnok lett Kocsis mellett Keresztes Lajos birkózó, Tersztyánszky Ödön vívó és a Garay-Tersztyánszky-Gombos-Glykais-Rádi-Petschauer összetételű kardesapatunk. A vízilabdacsapatunk ezüstérmes lett.

1 9 3 2 – Los Angeles

A nagy gazdasági világválság közepette rendezték az olimpiát, így kevés (1332) sportoló vett rajta részt, de a körítés mesés szép volt, 100 ezres stadionban versenyeztek. A

versenyzők 35 százaléka amerikai volt. Mivel az amerikaiak akkor még nem voltak oda a labdarúgásért, és jó sokáig még ez így is maradt, a labdarúgótornát érdektelenségre hivatkozva nem rendezték meg. Egy bizonyos Mildred Babe Dikrikson volt az első Los Angeles-i olimpia hőse, ugyanis megnyerte a magasugrást, a gerelyhajítást és a 80 méteres gátfutást. 19 évesen tette ezt, és ekkor már remekül kosarazott, később pedig háromszor megnyerte a golfozók US Openjét. A nagy távolság miatt hazánkat is kevesebb sportoló képviselte, mindössze 47, ennek fényében parádés, hogy minden korábbi olimpiánál jobban szerepeltünk. A pontok tekintetében először haladta meg a 100-at a végteljesítmény. Ez volt Gerevich Aladár, minden idők legeredményesebb magyar olimpikonjának első részvétele, és itt nyert először pólócsapatunk. A mieink hat arany-, öt ezüst- és öt bronzérmel szereztek, ezzel 6. helyen végeztünk az éremtáblázaton, megelőzve a többi közt Németországot és Nagy-Britanniát. Aranyérmes lett Énekes István ökölvívó, Piller György vívó, Pelle István tornász (két számban is), a Gerevich-Glykais-Kabos-Nagy-Petschauer-Piller összetételű kardcsapat, a férfi vízilabdacsapat.

1 9 3 6 - Berlin

Az olimpia, amelyet a német nemzetiszocialisták regnálása alatt rendeztek meg. Ma már hátborzongató, hogy az olimpiát Adolf Hitler nyitotta meg. Egy ideig arról is szó volt, hogy miután kiderült, hogy hatalomra kerülnek a nemzetiszocialisták, elveszik a rendezést, de végül maradt a döntés. Ez volt az első olimpia, amelyen megjelent az olimpiai láng és a játékok végéig égett is. A láng Athénből hét országon keresztül jutott el Berlinbe, Magyarországon 386 kilométert tett meg. Horgosnál ért be 1936. július 28-án, járt Kecskeméten, Budapesten, és másnap Oroszvárnál hagyta el az országot. Először szerepelt a programban a kézilabda és a kosárlabda, valamint a kajak-kenu. A legeredményesebb sportoló Jesse Owens, a színesbőrű amerikai atléta volt: 100 és 200 méteren, távolugrásban és a 4x100-as váltó tagjaként is aranyérmes lett. Magyarország az éremtáblázat harmadik helyén végzett, 10 arany-, 1 ezüst- és 5 bronzérmel. A Magyar Rádió először adott közvetítést az ötkarikiás játékokról. Mind a tíz aranyat Pluhár István közvetítette. 216 magyar sportolónk vett részt, a miénk volt az egyik legnagyobb küldöttség. Olimpiai bajnok lett Csák Ibolya magasugrásban, Csik Ferenc 100 méteres gyorsúszásban, Elek Ilona törvívó, Harangi Imre ökölvívó, Kárpáti Károly, Lőrincz Márton, Zombori Ödön birkózók, a kardcsapatunk, valamint a vízilabda-válogatott is. Érdekesség, hogy a kézilabda-válogatott a 4. helyet szerezte meg.

1 9 4 8 - London

A II. világháború miatt 1936 után tizenkét év telt el a következő olimpiáig, a XIV. játékokig. A tizenkettediket Helsinkiben, a tizenharmadikat Londonban rendezték volna meg - a sorszámot meghagyták számukra. **Több nagyhatalom sem volt ott: a németeket nem hívták meg, Japán és a Szovjetunió nem fogadta el a meghívást. Ezzel együtt először haladta meg a létszám a 4000 főt.** Az olimpiai játékok egyik szimbolikus versenyszámában, maratoni futásban drámai véghajrá következett be: a stadionba először egy belga futó, bizonyos Étienne Gailly érkezett, de elfáradt és ketten is megelőzték. Egészen furcsa, de lólengésben három finn versenyző is ugyanazt a pontszámot kapta, ráadásul a legmagasabbat: mindhárman aranyat kaptak és osztottak ezüst- és bronzérmét is. **A 129 tagú magyar küldöttség 10 arany-, 5 ezüst- és 13 bronzérmét szerzett, egyéniben csak Elek Ilona volt képes megvédeni 1936-ban szerzett aranyérmét. 12 év telt el azóta, nem volt egyszerű topon maradni, de Gerevich Aladárnak és Berczelly Tibornak is sikerült, igaz, csapatban. Londonban nyerte első aranyérmét Papp László, később még kettőt zsebelt be. Magyarország az éremtábla 4. helyén végzett. Olimpiai bajnok lett Bóbis Gyula birkózó, Csík Tibor és Papp László ökölvívó, Elek Ilona, Gerevich Aladár vívó, Gyarmati Olga távolugró, Németh Imre kalapácsvető, Pataki Ferenc tornász, Takács Károly sportlövő és a magyar kardvívó-csapatunk. A pólósok kikaptak a döntőben.**

1 9 5 2 - Helsinki

Minden idők legeredményesebb magyar szereplését hozta a XV. nyári olimpiai játékok. A 186 fős magyar küldöttség 16 bajnoki címet, 10 ezüst- és 16 bronzérmét szerzett, ezzel az éremtáblázat harmadik helyén végzett - a szereplésünk az egész sportvilág elismerését kivívta. Aranyérmét nyert Kovács Pál kardvívó, a kardcsapat, a női úszóváltó, a vízilabda-válogatott, az Arancsapat labdarúgásban, Papp László ökölvívó, a férfi öttusacsapat, Takács Károly sportlövő, Szőke Kató 100 méteres gyorsúszásban, Székely Éva 200 mellen, Hódos Imre, Szilvásy Miklós birkózók, Korondi Margit felemáskorláton, Keleti Ágnes korláton a tornászok közül, Csermák József kalapácsvető és Gyenge Valéria, 400 méteres gyorsúszásban. Egyetlen úszó világcsúcs született: a Novák Ilona, Novák Éva, Temes Judit, Szőke Katalin összetételű magyar gyorsváltó révén. Férfi kardvívásban Kovács Pál nyert Gerevich Aladár és Berczelly Tibor előtt. Németország már ott volt az olimpián, amelyen majdnem 5000 sportoló indult, 69 nemzet képviselőjeként. **A lángot a legendás finn**

futó, Pavo Nurmi gyűjtotta meg. Ez volt az utolsó olimpia, amikor a mellúszásban lehetett pillangózni. 1956-ban már külön szám volt a pillangóúszás. A magyarokon kívül az olimpia nagy alakja lett a csehszlovák Emil Zatopek, aki a maratont is beleértve három aranyat nyert atlétikában. Abban a sportágban, ahol az 1500 méteres síkfutást egy luxemburgi induló nyerte meg, általános meglepetésre.

1 9 5 6 - Melbourne

Az első olimpia a távoli kontinensen (és a déli féltekén), Ausztráliában, amely a magyar sportolók számára az 1956-os forradalom miatt különleges és kettős élményekkel teli rendezvény volt. Érdekesség, hogy a szuezi válság és az 56-os forradalom miatt többen, így a hollandok, a spanyolok, a svájciak nem vettek részt a játékokon. A szigorú állatvédelmi szabályok miatt a lovasversenyeket Svédországban rendezték meg. A játékokat II. Erzsébet és Fülöp herceg nyitotta meg. Az olimpián ezúttal is a korábbiakhoz képest kevesebben, 3314-en vettek részt, 67 nemzet képviselői közül. **A játékok talán legemlékezetesebb eseménye a férfi vízilabdatorna döntője volt. A magyar-szovjet meccsből több dokumentum- és játékfilm is készült. Véres küzdelem volt, melyen a mieink 4-0-ra győztek, a játékosok a forradalom hevében játszottak az elnyomó szovjetek ellen.** Keleti Ágnes és az orosz Larissza Latinyina egyaránt három egyéni és egy csapat aranyat nyert tornában. Úszásban minden számot britek nyertek. A magyar küldöttség az éremtáblázat 4. helyén végzett 9 arany-, 10 ezüst-, és 7 bronzéremmel. **Olimpiai bajnok lett (harmadszorra) Papp László, Keleti Ágnes talajon, gerendán és felemáskorlátton, valamint csapatban (a Bodó- Köteles- Tass- Korondi- Kertész- Keleti összetételben), Kárpáti Rudolf vívó, a Fábián-Urányi kajak kettes 10 ezer méteren, a kardcsapat és a férfi vízilabda-válogatott.**

1 9 6 0 - Róma

Az olasz fővárost 1955. június 15-én választotta ki a Nemzetközi Olimpiai Bizottság hét pályázó közül. A játékok történetében Róma egyszer már kapott rendezési jogot, azonban az 1908. évi nyári olimpiai játékok előtt a Vezúv kitörése miatt keletkezett károk helyreállítása miatt lemondott róla, és azt az olimpiát végül Londonban rendezték meg. **Bámulatos történelmi díszletek alkották a versenyek háttérét: a tornászok Caracalla i. e. 200 körül épült fürdőjében, a birkózók a Maxentius-bazilikában küzdöttek, a maratonfutás céljának pedig Constantinus diadalíve szolgált. A résztvevő nemzetek és sportolók száma**

jelentősen felülmúlta az előző olimpiát: nyolcvanhárom ország ötezer-háromszázharmincyolc sportolója vett részt a versenyeken. A játékokra XXIII. János pápa személyesen adta áldását. Ez volt a hatodik olimpia, amelyen részt vett Gerevich Aladár, magyar kardvívó. Gerevich Aladár az 1932. évi nyári olimpián szerepelt először, és ettől kezdve 1960-ig minden olimpián tagja volt a bajnokságot nyerő magyar kardcsapatnak. Hét aranyérmével máig a legeredményesebb magyar olimpikon. Atlétikában nyolc, úszásban hét új világrekord született. Wilma Rudolph az olimpia legeredményesebb női atlétája három aranyérmet nyert. Gyeplabdázásban az előző hat olimpián bajnokságot nyert India a döntőben vereséget szenvedett Pakisztántól. Az ökölvívás félnehézsúlyú bajnoka, Cassius Marcellus Clay később Muhammad Ali néven a profi ökölvívás egyik legismertebb egyénisége lett.

1 9 6 4 - Tokió

Ázsiában először rendeztek ötkarikás játékokat. A versenyek lebonyolítását biztosító létesítmények a legkorszerűbb módon épültek, és modern technikai eszközökkel voltak felszerelve. Egyedül a nézők voltak tartózkodóak. Az olimpia idejére készült el a Sinkanszen első vonala Tokió és Oszaka között. Kína, a Német Demokratikus Köztársaság és Indonézia politikai okok miatt távol maradt. **Ezen az olimpián használtak utoljára salakos pályákat az atlétikai eseményekhez, illetve Tokióban debütáltak az új, üvegszálak rudak a rúdugróknál.** A magyar csapat jobban szerepelt ezen az olimpián, mint a rómain. 22 éremmel (10 arany, 7 ezüst, 5 bronz) a hatodik lett az ország az éremtáblázaton. **A harminchét éves Gyarmati Dezső ötödik olimpiáján vett részt és harmadik bajnoki címét szerezte. A férfi kardvívás egyéni számát – az 1908. évi londoni olimpia óta tizenegyedik alkalommal – ismét magyar vívó nyerte, Pézsa Tibor személyében.** Larisza Latinyina ezen az olimpián szerepelt utoljára a szovjet olimpiai csapatban és két arany, két ezüst és két bronzérmet szerzett. Tizennyolc érmével máig ő a legtöbb olimpiai érmet szerzett sportoló. A férfi úszóversenyek kiemelkedő egyénisége az egyesült államokbeli Don Schollander volt, aki négy aranyérmet nyert. **Az ökölvívók nehézsúlyú aranyérmét Joe Fraziert nyerte meg, ő később a profi bokszolók világában is maradandót alkotott, a korszak egyik legnagyobb klasszisa volt.**

1 9 6 8 - Mexikóváros

Ennek az olimpiának különlegességét a nagy magasság adta, Mexikóváros 2250 méter magasságban fekszik, ennek tudható be, hogy a legtöbb atlétikai szám világsúccsal végződött, például Robert Beamon 8,90 méteres távolugró csúcsát huszonhárom évig nem tudták túlszárnyalni - 55 centiméterrel szárnyalta túl a korábbi rekordot. Összesen 48 új világsúcs született atlétikában, 26-ot pedig beállítottak. Norma Enriqueta Basilio személyében először gyújtotta meg nő az olimpiai lángot. A játékokat beárnyékolta, hogy tíz nappal a megnyitó előtt lezajlott diáktüntetés során a rendőrség tüzet nyitott a fiatalokra, 260-an haltak meg. A magyarországi sportolók tíz sportágban összesen 32 érmet – 10 arany-, 10 ezüst- és 12 bronzérem – szereztek. A legeredményesebb magyarországi versenyző Kulcsár Győző vívó volt. A magyar csapat tizenöt sportágban, illetve szakágban összesen 196 olimpiai pontot szerzett. **Máig emlékezetes pillanata volt a játékoknak, amikor a győzelmi dobogón a két amerikai 200-as futó, Tommie Smith és John Carlos fekete kesztyűs kezét magasba emelve tüntetett a fajüldözés ellen. Sok mindenben első volt ez az olimpia: itt mutatta be Dick Fosbury a róla elnevezett magasugrási technikát, amellyel aranyérmet is nyert; ekkor vezették be a hölgyek számára a szexvizsgálatot; és bekövetkezett az első dopping miatti kizárás, miután Hans-Gustav Lilienvall svéd öttusázó alkoholos delírium állapotába került.**

1 9 7 2 – München

A jó hangulatú sportizgalmakat szeptember 5-én hajnalban fegyverek zaja törte meg. A palesztin Fekete Szeptember terrorista szervezet tagjai túsul ejtettek az olimpiai faluban izraeli sportolókat, közben két sportolót megöltek. A túsok kiszabadításáért folytatott tárgyalásokat München rendőrpáncsnoka vezette, a terroristák szabad elvonulást követeltek egy repülőgéppel. A fürstenfeldbrücki repülőtéren a német rendőrség mesterlövészei megpróbálkoztak a túsok kiszabadításával, a kitört lövöldözésben 14 sportoló és terrorista vesztette életét. A NOB gyászszerartása után döntött: a játékokat folytatni kell. Szeptember 6-án folytatódtak a versenyek. A magyar csapat ezen a játékokon csak a nyolcadik lett az éremtáblázaton, 6 arany-, 13 ezüst- és 16 bronzérem volt Magyarország termése. Hegedűs Csaba a 100. magyar olimpiai aranyérmet gyűjtötte be. Öttusában négy szám után még a szovjet Borisz Onyiscsenko vezetett 82 ponttal, a futásban Balczó András közel egy perccel ért előbb célba és lett övé a bajnokság. Az olimpia sztárja Mark Spitz

amerikai úszó lett, négy egyéni és három csapataranyat nyert a sprint számokban (hat számban világcuccsal). Az USA és a Szovjetunió férfikosárlabda döntője majdnem verekedésig fajult, az aranyat végül a szovjetek nyerték meg egy utolsó másodpercekben esett kosárral. Az amerikai csapat nem volt hajlandó átvenni az ezüstöt, így azok a mai napig a svájci Lausanne-ben vannak.

1 9 7 6 - Montreal

A kanadai olimpián a költségvetés a duplájára emelkedett. 16 000 rendőr gondoskodott a biztonságról. Politikai okokból 22 afrikai ország bojkottálta a játékokat. Az olimpián százhetvennyolc sportoló képviselte Magyarországot. A legeredményesebb magyarországi sportoló, Tordasi Ildikó vívó egy arany- és egy bronzérmet nyert. Az olimpián a magyarországi sportolók 22 érmet – 4 arany- 5 ezüst- és 13 bronzérmet – nyertek. Magyarország a montreali olimpia előtt utoljára az 1924. évi nyári olimpiai játékokon nyert ötnél kevesebb bajnoki címet. A házigazda Kanada öt ezüst- és hat bronzérmet szerzett, aranyérmet azonban egyet sem. **1976-ig nem volt példa a nyári olimpiák történetében, hogy a rendező ország nem nyert aranyérmet. Úszásban huszonegy világrekord született. A sportág dinamikus fejlődésére jellemző, hogy tizenkét úszószámban a müncheni olimpia aranyérmesei győztes időeredményükkel Montrealban a döntőbe sem tudtak volna kerülni.** Az olimpia legeredményesebb úszónője, Kornelia Ender négy arany- és egy ezüstérmet nyert. Egyéni bajnoki címei közül kettőt – a 100 méter pillangóúszást és a 200 méter gyorsúszást – úgy nyerte meg, hogy a két szám döntője között nem telt el harminc perc sem. A német úszónő az utóbbi számban világcuccot úszva diadalmaskodott. **A tizenöt éves Nadia Comaneci öt nap alatt hétszer kapott maximális tíz pontot gyakorlatára. A román tornásznő az olimpián három arany-, egy ezüst- és egy bronzérmet nyert.**

1 9 8 0 - Moszkva

A szovjet hadsereg 1979-es afganisztáni bevonulása miatt Jimmy Carter amerikai elnök a moszkvai olimpia bojkottjára szólított fel, és végül az Egyesült Államok mellett az NSZK, Japán vagy éppen Kína sem vett részt az 1980-as játékokon. Az olimpiát 42 ország bojkottálta, 81 ország versenyzői jelentek meg, de a megnyitón 16 nemzet sportolói csak az olimpiai ötkarikás zászló alatt vonultak be a stadionba. **Moszkvában komoly biztonsági intézkedéseket vezettek be, de a lakosok nem panaszkodhattak, hiszen a boltok polcaira**

ekkor hús is került, és olyan dolgokhoz is hozzájuthattak, amelyek addig csak a magas pártfunkcionáriusok számára voltak elérhetőek. A szervezésre nem lehetett különösebb panasz. A versenyek alatt 36 világ-, 39 Európa- és 74 olimpiai rekordot jegyeztek fel, pozitív doppingeset viszont ezen az olimpián nem akadt. Alekszandr Gyityatyin lett az olimpia legsikeresebb versenyzője, a szovjet tornász három aranyat, négy ezüstöt és egy bronzot is nyert. A Luzsnyiki stadionban emlékezetes csatákat vívott két brit atléta, Seb Coe és Steve Ovett. Coe 800 méteren volt világcsúcstartó, de eltaktikázta magát, így honfitársa győzött, míg Ovett hiába számított 1500 méteren esélyesebbnek, ezen a távon Coe nyerte az aranyat. A bojkott azért éreztette hatását, a szovjetek (80 arany, 69 ezüst, 46 bronz – 195 érém) és a keletnémetek (47 arany, 37 ezüst, 42 bronz) kiemelkedtek az éremtáblázaton.

1 9 8 4 – Los Angeles

Párizs és London után 1984-ben Los Angeles is másodszor rendezhetett nyári olimpiát. A négy évvel korábbi amerikai bojkott után ezúttal viszont a szovjetek döntöttek úgy biztonsági okokra is hivatkozva, hogy távol maradnak a játékoktól. A bojkotthoz tizenhárom ország csatlakozott, így a szovjetek mellett a többi közt a magyar, a keletnémet, a bolgár, a csehszlovák, a lengyel vagy éppen a kubai sportolók sem utaztak a játékokra, ami több sportágban komolyan érződött. Ceausescu diktatúrája viszont nem csatlakozott a Szovjetunió felhívásához, a románok hús aranyat nyertek Los Angelesben, második helyen végezve az éremtáblázaton. A hiányzók ellenére rekordszámú, 140 ország vonult fel a rendkívül látványos, hollywoodi stílusú megnyitón, és a 6797 induló is csúcsnak számított. Az olimpiai legnagyobb sztárja Carl Lewis volt, aki négy aranyéremmel zárt. Szintén négy aranyat szerzett a román színekben induló tornász, Szabó Katalin is. A tornászok között nagy kedvenc volt a mindössze 16 éves amerikai Mary-Lou Retton, aki két aranyat zsebelt be. A férfikosárlabda-tornát az Egyesült Államok nyerte, a csapatban az akkor 21 éves Michael Jordan is szerepelt. Az éremtáblázaton fölényesen végzett az élen az USA (83 arany, 61 ezüst, 30 bronz). A Los Angeles-i olimpiai hatalmas, 240 millió dolláros profitot termelt, a rendezőbizottság elnöke, Peter Ueberroth az év embere lett a Time magazinnál.

1 9 8 8 - Szöul

1988-ban másodszer rendezhetett nyári olimpiát Ázsia, de meglepetésre nem a japán Nagoya, hanem a Koreai Köztársaság fővárosa, Szöul lett a befutó. Békés hangulatú ötkarikás játékokat rendeztek, ezúttal az Egyesült Államos és a Szovjetunió sem szólított fel bojkottra, ellenben Észak-Korea igen, de kevés követőjük akadt. A rekordrészvétellel megtartott olimpiai legeredményesebb versenyzője a keletnémet úszónő, Kristin Otto volt, aki hat aranyérmes is bezsebelt. Feltűnt a 14 éves Egerszegi Krisztina is az úszóversenyeken, aki a legfiatalabb bajnok lett az olimpián. Az uszodában zajlott az élet, az amerikai Matt Biondi öt arannyal lett gazdagabb, a magyar Darnyi Tamás 200 és 400 méter vegyesen is világcsúcsot repesztett, míg Anthony Nesty megszerezte Suriname történetének első olimpiai győzelmét. A doppingbotrányok sem maradtak el, két bolgár súlyemelő mellett a 100 méteres síkfutást 9,79 másodperces világcsúccsal megnyerő kanadai Ben Johnstól is visszavették az aranyérmes, amit aztán a pályán második helyen végző Carl Lewis kapott meg. A súlyemelő Suleymanoglu hatszor javított világcsúcsot Szöulban. Az egész olimpiát tekintve 33 alkalommal dőlt meg valamelyik világrekord. Az éremtáblázat élén a Szovjetunió végzett (55 arany, 31 ezüst, 46 bronz), az NDK (37 arany, 35 ezüst, 30 bronz) pedig megelőzte az Egyesült Államokat (36 arany, 31 ezüst, 27 bronz).

1 9 9 2 - Barcelona

1992-ben Juan Antonio Samaranch NOB-elnök szülővárosában, Barcelonában rendezték a nyári olimpiát. Színpompás volt a megnyitó, az olimpiai láng a mozgássérült íjász, Antonio Rebello nyíllövése után lobbant fel. Ismét rekordszámú résztvevő, ezúttal nem volt bojkott, visszatért Kuba és Észak-Korea is, valamint a Dél-afrikai Köztársaság sportolói is indulhattak. A Szovjetunió ekkor már felbomlott, de a Független Államok Közössége (FÁK) a volt tagországok többségét tömörítette, nagyon erős csapatot alkotva. A németek már egyesülve indultak. A kiadott belépők 86 százaléka talált gazdára, és a televízió keresztül is rengetegen követték az eseményeket. A játékok alatt sokan jártak a Dream team csodájára, az NBA-ben szereplő játékosok által alkotott amerikai kosárlabda-válogatott végigsöpört a mezőnyön, minden meccsen 100 pont fölé jutottak. Michael Jordan, Magic Johnson, Larry Bird, Scottie Pippen és társai nagy sztárok lettek a játékokon. A FÁK csapatához tartozó fehérorosz tornász, Vitalij Scserbo hat aranyával a legeredményesebb sportoló volt. Az uszodában Egerszegi Krisztina három aranyérmes

nyert, ráadásul mindegyiket egyéni számban. Az ekkor már kissé már letűnőben lévő Carl Lewis újabb két olimpiai arannyal gazdagította gyűjteményét Barcelonában, ezzel már pályafutása során összesen nyolcnál járt. Az éremtáblázat élén a FÁK végzett (45 arany, 38 ezüst, 29 bronz), második az Egyesült Államok lett (37 arany, 34 ezüst, 37 bronz).

1 9 9 6 - Atlanta

Meglepetést keltett és sokaknál felháborodást váltott ki, hogy az 1996-os centenáriumi olimpia helyszínéül nem Athént, hanem a Coca-Cola és a CNN hírtelevízió központjának is helyet adó Atlantát jelölte ki a NOB. A komoly biztonsági intézkedések ellenére az olimpiát beárnyékolta, hogy július 27-én csőbomba robbant az olimpiai parkban, két halottat és sok sérültet hagyva maga után. 197 ország versenyzői vettek részt a játékokon, ez rekordnak számított. Carl Lewis fantasztikus sorozatot végrehajtva Los Angeles, Szöul és Barcelona után Atlantában is megnyerte a távolugrást, pályafutása kilencedik olimpiai aranyérmét szerezve. A kiváló atléta ezzel utolérte a finn futót, Paavo Nurmit, a szovjet tornászt, Larisza Latinyinát és az amerikai úszót, Mark Spitzet. Egerszegi Krisztina eközben harmadik olimpiáján diadalmaskodott a 200 méteres hátúszás egyéni számában, hasonló sorozatra előtte csak az ausztrál Dawn Fraser volt képes 100 gyorsan. A játékok egyik legnagyobb hőse az aprócska amerikai tornászlány, Kerry Strug volt, aki sérült bokával is ugrott a csapatversenyben. Edzője, Károlyi Béla ölben vitte a dobogó legfelső fokához. Az amerikai úszónő, Amy van Dyken négy elsőséget gyűjtött be, az USA pedig 44 aranyával az éremtáblázat élén végzett. Juan Antonio Samaranch a zárőnnepségen különleges játékokról beszélt, de a megszokott minden idők legjobb olimpiája kijelentés nem hangzott el. Az atlantai olimpia pénzügyi mutatói azonban nagyszerűen alakultak.

2 0 0 0 - Sydney

Másodszor rendeztek a déli féltekén olimpiát, 2000-ben az ausztráliai Sydney adott otthont a játékoknak. A létesítmények varázslatosak voltak, emellett 47 ezer önkéntes segített a sikeres lebonyolításban. Rengeteg szurkoló jelent meg a különböző eseményeken fennakadás nélkül, remek volt a hangulat. Músorba iktatták a triatlont és a taekwondo is, a szebbik nemzet képviselő versenyzők előtt pedig több sportágban megnyílt az út. A birkózásból és az ökölvívásból ugyan kimaradtak a nők az egyéni sportágak közül, de a hölgyek aránya így is csaknem 40 százalék volt a sportolók között. Az amerikai sprinternő, Marion Jones

három aranyat és két bronzot gyűjtött be, de évekkel később megfosztották ezektől, miután bevallotta, hogy doppingolt. Az uszodában is voltak éremhalmozók, az ausztrál Ian Thorpe, a holland Inge de Bruijn, az amerikai Lenny Krayzelburg és Jenny Thompson is három győzelemnek örülhetett, utóbbi három váltószámban. A holland kerékpárosnő, Leontien van Moorsel szintén három aranyat gyűjtött. **A háromszoros olimpiai bajnok birkózó, Alekszandr Karelin a döntőben az amerikai Rulon Gardnertől szenvedte el pályafutása egyetlen vereségét világversenyen, így ezúttal csak az ezüst jött össze a szibériai medvének.** **A magyar vízilabda-válogatott a döntőben 13-6-ra legyőzte az oroszokat, ezzel huszonnégy év után ért ismét csúcsra ötkarikás játékokon.** **A záróünnepségen a minden idők legnagyobb olimpiájának nevezett játékokon az USA csapata volt a legeredményesebb 36 arannyal.**

2 0 0 4 - Athén

Athén helyett 1996-ban Atlanta rendezhette a centenáriumi olimpiát, de nyolc évvel később, 2004-ben visszatértek görög földre a játékok. **Az amerikai úszóstár, Michael Phelps első olimpiáján hat aranyat gyűjtött be, mindössze egy győzelemmel maradt el Mark Spitz csúcsától.** **Phelps az athéni olimpia legeredményesebb sportolója volt.** **Birgit Fischer 42 évesen pályafutása nyolcadik olimpiai aranyát szerezte, 24 évvel az első ötkarikás elsősége után.** **Drámai csatát hozott a férfiak vízilabdatornájának döntője, amelyen Szerbia és Montenegró válogatottja az elején 3-0-ra elhúzott és szinte végig nyeresre állt, ám a címvédő magyar csapat a hajrában fordított, és 8-7-es sikerével újra olimpiai győzelmet ünnepelhetett.** **A magyar szurkolók örömét kissé beárnyékolta a kalapácsvető Annus Adrián és a diszkoszvető Fazekas Róbert ügye, akik hiába nyerték meg a versenyszámukat, nem tudtak pozitív vizeletmintát produkálni, így megfosztották őket elsőségüktől.** **Bár voltak féltő hangok a játékok előtt, de Athén színvonalas olimpiát rendezett.** **Az éremtáblázaton az Egyesült Államok (36 arany, 39 ezüst, 27 bronz) mögött Kína gyűjtötte be a legtöbb elsőséget (32 arany), míg az orosz csapat a harmadik lett (27 arany).**

2 0 0 8 - Peking

Az olimpiát megelőzően a világ legnépesebb országának politikája - a dárfúri, a Tibet-Kína, Tajvan-Kína konfliktus - miatt számos politikusi nemtetszés, közlemény látott napvilágot. **A pekingi olimpiát előtt bojkott hangulat lengte körül Kínát. Sőt, 2008. április 7-én**

Párizsban a Tibet szabadságáért, egyben a kínai olimpia ellen tüntetők eloltották az olimpiai lángot. Ehhez fogható skandalum nem történt még az olimpiák történetében. Ennek ellenére Peking több szempontból a legek olimpiája lett. Kínában a pénz nem számított. Az olimpiát megelőzően valamennyi nemzet irigykedve nézte a bámulatos nagyszabású terveket, aztán a helyszínen versenyzők, sportvezetők is csak tátották a szájukat a „Madárfészek” vagy a „Vízeskocka” láttán, amelyek mellett további 35 teljesen új sportlétesítményt építettek fel. 43 milliárd dollárt költöttek a kínaiak az olimpiára, éppen a húszszorosát az atlantainak. Peking a legek olimpiája volt a versenyek szempontjából is. 204 ország vett részt a játékokon. Ember olyan gyorsan még nem futott, mint a jamaicai Usain Bolt, aki 100 (9.69) és 200 (19.30) méteren is világcsúcsot állított fel, sőt, még a 4 x 100-as jamaicai aranyának (37.10) és világcsúcsnak is tevőleges részese volt. Az olimpia másik nagy sztárja az amerikai Michael Phelps volt, aki egymaga nyolc aranyérmet nyert, ötöt egyéni számokban, hármat pedig váltóban. Ezzel átadta a múltnak Mark Spitz egy olimpián – München, 1972 - szerzett hét aranyérmes csúcsát.